

Силабус
освітньої компоненти
Науковий семінар
2026-2027 навчальний рік

Освітньо-наукова програма: Теорія та методика навчання (фізика)
Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізика та астрономія)
Галузь знань: 01 Освіта
Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Викладач:	Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізики, математики та методики навчання Школа Олександр Васильович
Посилання на сайт:	https://bdpu.org.ua/teachers/shkola-oleksandr-vasylovych/
Контактний тел.:	+38(099) 304-28-42
Е-mail викладача:	aleksandrshkola99@gmail.com
Графік консультацій:	середа: 13.00 – 14.20; п'ятниця: 17.00 – 18.20

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

<i>Кількість кредитів / годин</i>	<i>Лекції</i>	<i>Практичні/семінарські /лабораторні заняття</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>звітність</i>
3 / 90	—	24	66	залік

Семестр: 2-й.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: професійна компетентність педагога, методологічні основи наукового пізнання, організаційні форми наукових досліджень, навчально-дослідницька діяльність, науково-дослідницька діяльність, етика та психологія наукових досліджень, академічна свобода і доброчесність.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань та практичних умінь щодо нормативно-правових, методологічних та етичних засад наукової діяльності, а також здатності організовувати наукові заходи різних форм і рівнів, готувати та оприлюднювати результати власного наукового дослідження у вітчизняному та міжнародному науковому просторі з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Предмет курсу: система нормативно-правових, методологічних та етичних засад наукової діяльності; види, форми та особливості організації наукових заходів (семінарів, конференцій, круглих столів, вебінарів); методичні прийоми підготовки й проведення наукової дискусії; технологія підготовки наукової доповіді, презентації та наукової статті; вимоги вітчизняних і закордонних фахових видань до публікації результатів наукового дослідження.

Компетентності та програмні результати навчання здобувачів вищої освіти:

<i>Компетентності (загальні, фахові):</i>	
ЗК-2	Здатність застосовувати методологію наукового пізнання, здійснювати критичний аналіз, оцінювання та синтез нових ідей, формулювати наукові проблеми та обґрунтовувати способи їх розв'язання.
ЗК-3	Здатність започатковувати, планувати, здійснювати та коригувати самостійне наукове дослідження з дотриманням принципів академічної доброчесності та відповідальністю за його результати.
ФК-3	Здатність проектувати та здійснювати оригінальні науково-педагогічні дослідження у галузі теорії і методики навчання фізики, отримувати, інтерпретувати та обґрунтовувати результати, що мають наукову новизну та практичну значущість.
ФК-4	Здатність здійснювати наукову комунікацію, апробацію та експертне обговорення результатів досліджень у галузі фізичної освіти, готувати наукові публікації та доповіді державною та іноземною мовами.
<i>Програмні результати навчання:</i>	
ПРН-2	Критично аналізує філософські, методологічні і концептуальні засади науки й освіти та застосовує їх для обґрунтування наукової проблеми, теоретичних положень і методології власного дослідження.
ПРН-4	Виявляє, формулює та критично аналізує актуальні науково-методичні проблеми теорії і методики навчання фізики, формулює дослідницькі питання та гіпотези й обґрунтовує напрями їх розв'язання.
ПРН-5	Проектує, здійснює та коригує оригінальні науково-педагогічні дослідження у сфері теорії і методики навчання фізики, застосовує відповідні методи дослідження, інтерпретує отримані результати та обґрунтовує їх наукову новизну і практичну значущість.
ПРН-12	Ініціює, організовує та координує науково-дослідну й інноваційну діяльність у галузі фізичної освіти, демонструє автономність, наукове лідерство та відповідальність за розвиток нових знань і професійної практики.

Зміст курсу:Змістовий модуль 1. Нормативно-правові та методологічні засади науково-дослідної діяльності

Тема 1. Законодавчі та нормативні документи наукової діяльності (Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність»). Академічна свобода, академічна доброчесність та етика наукових досліджень.

Тема 2. Загальна характеристика наукової діяльності, види наукових досліджень, методологія та методи наукового пізнання. Мотивація наукової діяльності, психологія наукової творчості. Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science, Google Scholar), ідентифікатори науковця (ORCID, Researcher ID) як інструменти представлення результатів дослідження.

Змістовий модуль 2. Організація та проведення наукових заходів

Тема 3. Види та форми наукових заходів: за спрямуванням, територією, тематикою. Очні, заочні та змішані (гібридні) формати наукових семінарів і конференцій. Вимоги до ініціаторів, правила участі, права та обов'язки учасників.

Тема 4. Види та форми наукового семінару. Методи проведення дискусії, круглого столу. Організація вебінарів та онлайн-конференцій; цифрові платформи і сервіси для організації наукових заходів (Zoom, Google Meet, системи реєстрації та подачі тез).

Змістовий модуль 3. Змістові та практичні аспекти оприлюднення результатів наукової діяльності

Тема 5. Підготовка наукової доповіді: формулювання теми, обґрунтування актуальності, визначення об'єкта і предмета дослідження, правила оформлення тез. Розробка наукової презентації. Основи наукової комунікації та популяризації результатів дослідження.

Тема 6. Методичні особливості підготовки та публікації наукової статті у вітчизняних і закордонних фахових виданнях: структура статті, вимоги до оформлення, вибір видання, процедура рецензування. Організація науково-практичної конференції: планування, функції організаційного комітету, підготовка збірника матеріалів.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Нормативно-правові та методологічні засади науково-дослідної діяльності												
Тема 1. Законодавчі та нормативні документи наукової діяльності. Академічна доброчесність та етика наукових досліджень.	15	-	4	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Загальна характеристика наукової діяльності та види наукових досліджень.	15	-	4	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ №1:	30	-	8	-	-	22	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Організація та проведення наукових заходів												
Тема 3. Види та форми наукових заходів.	15	-	4	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Види та форми наукового семінару.	15	-	4	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ №2:	30	-	8	-	-	22	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Змістові та практичні аспекти оприлюднення результатів наукової діяльності												
Тема 5. Підготовка наукової доповіді та її оприлюднення.	15	-	4	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Методичні особливості підготовки та публікації наукової статті у вітчизняних і закордонних фахових виданнях.	15	-	4	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ №3:	30	-	8	-	-	22	-	-	-	-	-	-
Усього годин:	90	-	24	-	-	66	-	-	-	-	-	-

Методи навчання:

- методи організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція), наочні (ілюстрації, презентації), практичні (розв'язування задач, виконання вправ) з використанням засобів дистанційного навчання (on-line відеоконференції і консультації на платформі (Zoom) та месенджерів (Viber, Whats App);
- пояснювально-ілюстративний; частково-пошуковий (евристичний); проблемний виклад навчального матеріалу; індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, самостійна робота з нормативно-правовими джерелами та електронним навчально-методичним комплексом дисципліни.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс передбачає лекційні і семінарські заняття, самостійну та індивідуальну роботу здобувачів. За підсумками лекційних занять здобувачі мають підготувати відповідний конспект основних теоретичних питань навчального курсу. Семінарські заняття передбачають усне опрацювання теоретичних питань та дискусію за темою. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому вигляді за визначеним шаблоном (формат MicrosoftWord або PowerPoint (за необхідністю) та передбачає усне опитування здобувачів протягом семінарського заняття до теми або на груповій/індивідуальній консультації. Для

зручного опрацювання здобувачами змісту курсу передбачено використання навчально-методичних матеріалів, розташованих на платформі Moodle у відповідній вкладці сайту БДПУ.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятої в Університеті (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-akademichnu-dobrochesnist-u-bdpu-1.pdf>). Не допускається академічний плагіат, фальсифікація і фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

Технічне і програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (комп'ютер, мультимедійний проектор); програмне (MicrosoftOffice: PowerPoint, Word, Moodle, Інституційний репозитарій БДПУ); наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

№ з/п	Вид роботи за темами (змістові модулі №1-6)	Бали
1.	Опрацювання теоретичних питань курсу та підготовка відповідного конспекту.	3
2.	Підготовка доповіді, презентації на семінарському занятті.	3
3.	Активна пізнавальна робота на семінарському занятті.	3
4.	Виконання завдань самостійної роботи.	3
	максимум за ЗМ №1-6:	60
	підсумковий модульний контроль:	40
	Загалом:	100

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів із розрахунку: 60 балів за поточне оцінювання, 40 – підсумковий контроль (у формі заліку). Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$K = T_1 + T_2 + \dots + T_6 + ПМК = 100,$$

де K – загальна кількість балів, $T_1, T_2, \dots, T_6$ – кількість балів за темами, $ПМК$ – кількість балів за підсумковий контроль.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання і складає 50 балів.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX (з можливістю повторного складання)
1 – 34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основна:

1. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

2. Жихарева В.В., Сментина Н.В., Морозова І.В. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Одеса: ОНМУ, 2026. 122 с.
<https://rp.onmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/5571/2026np3.pdf?sequence=1>.

3. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

4. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
5. Методологія наукових досліджень: навч. посібник / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадця Ю. В., 2023. 170 с. <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/1bcf27ff-03bd-44fa-953a-3ea9bfb22d0f/content>
6. Основи наукових досліджень. Курс лекцій: навч. посібник. Київ: КПІ ім. І.Сікорського, 2023. 89 с.
7. Сардак С. Е. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Донецьк: ДГУ, 2018. 103 с.
8. Староста В.І. С-77 Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посібник для самостійної роботи здобувачів освіти. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 72 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/27c321ae-91a5-48c4-aaf3-d996c3b2013a/content>

Додаткові:

9. Волошук І.С. Педагогічне дослідження: навч. посібник. К.: Інформ. системи, 2009. 390 с.
10. Енциклопедія освіти / НАПН України ; за ред. В.Г.Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
11. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / уклад. Н.П.Наволокова. Х. : Вид. група «Основа», 2009. 176 с. (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
12. Ковальчук В.В., Мойсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: навч. посібник. К.: ВД «Професіонал», 2007. 240 с.
13. Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи / [під заг. ред. Локшиної О.І.]. К. : К.І.С., 2004. 128 с.
14. Педагогічна творчість : методологія, теорії, технології / [Андрущенко В.П., Сисоєва та ін.]. К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. 183 с.
15. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 254 с.
16. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень : навч. посібник для вищих пед. закладів освіти. К., НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. 260 с.
17. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: навч. посібник. К.: Академвидав, 2005. 208 с.
18. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика проведення науково-дослідницької діяльності: підручник. К.: Знання-Прес, 2002. 295 с.
19. Шут М.І., Сергієнко В.П. Науково-дослідна робота з фізики у середніх та вищих навчальних закладах: навч. посібник. К.: Шкільний світ, 2004. 128 с.

Інтернет-ресурси:

- Сайт Міністерства науки і освіти України. [URL: https://mon.gov.ua;](https://mon.gov.ua)
- Сайт НАН України. [URL: https://www.nas.gov.ua;](https://www.nas.gov.ua)
- Сайт НАПН України. [URL: http://naps.gov.ua;](http://naps.gov.ua)
- Сайт Українського інституту науково-технічної та економічної інформації (УкрІНТЕІ). [URL: http://www.uintei.kiev.ua;](http://www.uintei.kiev.ua)
- Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. [URL: http://www.nbuv.gov.ua;](http://www.nbuv.gov.ua)
- Електронний каталог Бердянського державного педагогічного університету. [URL: https://library.bdpi.org/e-katalog;](https://library.bdpi.org/e-katalog)
- Український сайт програми Intel «Навчання для майбутнього». [URL: http://www.iteach.com.ua;](http://www.iteach.com.ua)
- Освітній портал — каталог освітніх ресурсів, новини освіти, заклади вищої освіти України [URL: http://osvita.org.ua;](http://osvita.org.ua)
- Освітня українська мережа. [URL: http://www.edu-ua.net;](http://www.edu-ua.net)
- Каталог освітніх ресурсів. [URL: http://o-svit.iatp.org.ua;](http://o-svit.iatp.org.ua)
- Освітній портал. [URL: http://www.osvita.org.ua.](http://www.osvita.org.ua)